

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/212/2019
Identifikačné číslo spisu: 5716214668
Dátum vydania rozhodnutia: 29.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5716214668.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a členov senátu JUDr. Milana Ľalíka a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v spore žalobkyne M. N., bývajúcej v Z. S. N. XXX, zastúpenej JUDr. Ladislavom Mejstrikom, advokátom so sídlom v Martine, E. B. Lukáča 2, proti žalovanému U. Z., bývajúcemu vo W., Č. M.Á. XXXX/XX, zastúpenému advokátskou kanceláriou JUDr. Silvia Tatarková, s.r.o., so sídlom v Martine, Škultétyho 472/10, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10 C 269/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. septembra 2018 sp. zn. 5 Co 86/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyni priznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej aj „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 3. augusta 2017 č. k. 10 C 269/2016-121 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 8.000,- eur do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalovaný svojím konaním hodnoteným ako trestný čin niekoľkými spôsobmi zasiahol do práv žalobkyne na ochranu jej osobnosti, keď zverejnil jej podobizeň, poskytol jej osobné údaje vrátane telefonického kontaktu a pod názvom nicku aj jej meno a priezvisko. Uverejnenie nepravdivých údajov o žalobkyni evokovalo presvedčenie, že žalobkyňa je ženou ľahkých mravov, ktorá poskytuje sexuálne služby za odplatu, v dôsledku čoho bola minimálne po dobu dvoch mesiacov vystavená intenzívnym telefonickým ale aj osobným atakom mužov rôzneho veku, ktorí sa od nej dožadovali poskytnutia sexuálnych služieb. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že obvinením z prostitúcie na sociálnych sieťach žalovaný zasiahol do cti a ľudskej dôstojnosti žalobkyne - ženy - tým najzávažnejším spôsobom. Prihliadol na skutočnosť, že žalovaný upustil od neoprávnených zásahov do osobnostných práv žalobkyne až v dôsledku trestného stíhania a že od útoku prešiel dlhý čas a preto sa nefinančné zadost'učinenie vo forme uverejnenia prípadného ospravedlnenia nejaví ako dostatočne účinné a je na mieste poskytnúť zadost'učinenie finančnej povahy a priznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 8.000,- eur.

Nakoľko žalobkyňa požadovala náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 15 000,- eur, vo zvyšku žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 C.s.p.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie strán sporu rozsudkom z 25. septembra 2018 sp. zn. 5 Co 86/2018 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti potvrdil a v časti náhrady trov konania zmenil tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v plnom rozsahu. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V zmysle § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie jeho správnosti dodal, že súd prvej inštancie správne konštatoval, že u žalobkyne ide o nemajetkovú ujmu vzniknutú v osobnostnej sfére ako fyzickej osoby, ktorú táto objektívne najmä vzhľadom k povahe, intenzite, trvania a rozsahu pôsobenia nepriaznivého následku pociťovala a prežívala ako závažnú a preto morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženú a zmiernenú nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv v danom prípade nepostačuje. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa bola v predmetnom spore úspešná v plnom rozsahu z dôvodu uplatňovania náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu porušenia jej základných práv a preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ a § 421 písm. a/ C.s.p. Podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje dostatočné odôvodnenie jeho záverov ohľadom výšky priznanej nemajetkovej ujmy a preto sa javí ako svojvoľné a arbitrárne. Žalovaný rozhodnutiu odvolacieho súdu vytýkal, že spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pri ktorom sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pretože podľa jeho názoru bolo o výške nemajetkovej ujmy rozhodnuté nesprávne bez akéhokoľvek zohľadnenia princípu spravodlivosti a požiadavky zneužitia tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 MCdo 8/2013, 6 Cdo 124/2011, 1 Cdo 89/1997, 3 Cdo 137/2008 a 4 Cdo 139/2011, a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 2625/2007. Bol názoru, že v rámci rozhodovacej praxe súdy priznávajú v prípade ujmy spôsobenej smrťou blízkej osoby pri dopravnej nehode náhradu nemajetkovej ujmy v rozmedzí od 5.000,- do 10.000,- eur a vypracoval tabuľku, podľa ktorej by bolo možné ustáliť, že výška nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch je súdmi priznávaná v nižších sumách; priemerne by bolo možné ustáliť sumu vo výške 3.318,25 eur. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žiadal odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalovaný v dovolaní poukazuje na tie prípady, kde náhrada nemajetkovej ujmy bola priznaná v menšej miere ako u žalobkyne, avšak poukazuje len všeobecne na osoby, ktoré mali byť nejakým konaním poškodené. Nešpecifikuje však detaily, na základe ktorých súdy rozhodovali a dôvody, ktoré viedli k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovoláním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 C.s.p. a v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému

rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

8. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Žalovaný vyvodzujúc svoje dovolanie z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. namietal odôvodnenie, nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací

súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

17. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

18. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vporadúva so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že ochrana musí byť poskytovaná voči každému zásahu do cti alebo ľudskej dôstojnosti, ktorý je spôsobilý ohroziť česť - dobrú povesť, vážnosť, meno alebo dôstojnosť fyzickej osoby, alebo aj narušiť súkromný život fyzickej osoby a poskytnutie ochrany nie je pritom podmienené tým, že aj skutočne došlo k negatívnym následkom, stačí, že zásah je spôsobilý takéto následky spôsobiť. V tejto súvislosti odvolací súd zdôraznil, že u žalobkyne ide o nemajetkovú ujmu vzniknutú v osobnostnej sfére ako fyzickej osoby, ktorú táto objektívne najmä vzhľadom k povahe, intenzite, trvania a rozsahu pôsobenia nepriaznivého následku pociťovala a prežívala ako závažnú a preto morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženú a zmiernenú nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv v danom prípade nepostačuje. V neposlednom rade je zrejmé, že odvolací súd uzavrel, že morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženú a zmiernenú nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv v danom prípade nepostačuje. Z uvedeného je teda celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) náležitosti v zmysle § 393 C.s.p. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Takisto samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p., pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

19. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom

prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

20. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

21. Žalovaný ďalej vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

22. V zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 C.s.p. môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

24. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili.

25. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

26. V súvislosti s argumentáciou, že jeho dovolanie je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., dovolateľ uviedol, že počas celého konania namietal, že o výške nemajetkovej ujmy bolo rozhodnuté nesprávne, keď v prejednávanej veci išlo o fyzickú osobu, ktorá nie je verejne známou osobou a ani okruh osôb, ktoré by sa objektívne o danom zásahu do jej práv mohli dozvedieť nie je ani zďaleka tak široký, ako je tomu u verejne známej osoby. Priznal, že nekonal správne a zasiahol do osobnostných práv žalobkyne, avšak zároveň poukázal na to, že za toto konanie už bol sankcionovaný v režime trestného práva, za čo mu bol uložený okrem iného peňažný trest, ktorý zaplatil. Zároveň poukázal na skutočnosť, že sa žalobkyňa na pojednávaní ospravedlnil a žalobkyňa mohla od neho požadovať ospravedlnenie, či už prostredníctvom tlače alebo sociálnych sietí, na ktorých k samotnému zásahu došlo a tým by došlo aj k morálnej satisfakcii, ktorá by ju očistila pred verejnosťou. Na uvedenom žalobkyňa vôbec netrvala a tak sa javí, že jediným jej zámerom bolo nie „očistiť svoje vlastné meno“, ale získať čo možno najväčší majetkový prospech. Svoju argumentáciu o odklone právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podložil žalovaný poukázaním na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu.

27. Z týchto dôvodov posudzoval dovolací súd opodstatnenosť dovolacej argumentácie žalovaného len vo vzájomnej interakcii „právnych“ otázok riešených odvolacím súdom a „právnych“ otázok riešených v rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré uviedol v dovolaní. Na podstatné závery týchto rozhodnutí poukazuje dovolací súd v bodoch 28. a 29. tohto uznesenia.

28. Podľa názoru najvyššieho súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 89/97 povinnosť prihladiť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, je stanovená zámerne veľmi všeobecne, ako vo vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, tak aj vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Deje sa tak s cieľom, aby pri určovaní konečnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci sudcovskej úvahy a v súlade s princípom spravodlivosti prihladiť k rozmanitým momentom, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo a tak bola v jednote naplnená požiadavka zabezpečujúca účinné primerané zadosťučinenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

29. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 137/2008 konštatuje, že podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzťahom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Zároveň konštatoval, že podaním návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sleduje fyzická osoba priznanie materiálnej satisfakcie. Pred podaním takéhoto návrhu nie je nevyhnutné uplatniť právo na poskytnutie morálnej satisfakcie.

30. V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 124/2011 najvyšší súd skúmal, či bola účastníkom konania odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu a rozhodnutie sp. zn. 1 MCdo 8/2013 sa týkalo náhrady trov konania.

31. Z porovnania právnych záverov, na ktorých v napadnutom rozsudku založil svoje rozhodnutie odvolací súd, s podstatou záverov najvyššieho súdu, ktoré vyjadril v rozhodnutiach uvedených v bodoch 28. a 29., nevyplýva, že by v preskúmvanej veci - v právnych otázkach, ktorých sa týkajú tieto rozhodnutia - došlo zo strany odvolacieho súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

32. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu zotrváva na názore, že priznanie zadosťučinenia v peniazoch súdom predpokladá splnenie určitých zákonom kvalifikovaných podmienok (citovaných v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Týmito kumulatívne stanovenými podmienkami sú, že a) morálne zadosťučinenie sa javí v konkrétnom prípade nepostačujúce (musí byť splnená v každom prípade), b) neoprávneným zásahom došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby či jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere (pravidelná podmienka). Zo znenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka treba ale vyvodíť, že súdu nebráni nič v tom, aby (in concreto) prihladol pri svojej úvahe o priznaní zadosťučinenia v peniazoch prípadne i k iným aspektom konkrétneho prípadu. To platí ale len za predpokladu, že tieto aspekty budú svojim významom a váhou zrovnateľné s uvedenými podmienkami zákonom výslovne stanovenými.

33. Z obsahu uvedených zákonných podmienok stanovených v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zadosťučinenie v peniazoch plní len podpornú (subsidiárnu) funkciu, t. j. nastupuje vždy až potom, keď sa morálne zadosťučinenie ukázalo (úplne alebo sčasti) nepostačujúce. Zadosťučinenie v peniazoch možno považovať za občianskoprávny prostriedok výnimočného charakteru v tom zmysle, že jeho použitie prichádza do úvahy len v tých kvalifikovaných prípadoch, keď - objektívne posudzované - došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere. Občiansky zákonník nestanovuje pre vznik občianskoprávnej sankcie vo forme zadosťučinenia v peniazoch vedľa objektívnych predpokladov (neoprávnený zásah, vznik nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby

predstavujúce zníženie jej dôstojnosti alebo vážnosti v značnej miere) žiadny subjektívny predpoklad na strane pôvodcu neoprávneného zásahu, t. j. konkrétne zavinenie (či už vo forme úmyslu či nedbanlivosti).

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že nevyhnutnou podmienkou pre priznanie peňažného zadosťučinenia súdom je, že sa priznanie žiadnej inej formy morálneho zadosťučinenia nejaví s ohľadom na okolnosti prípadu postačujúcimi. Teda ide o prípad, kedy vzniknutú ujmu nemožno z nejakého dôvodu prostredníctvom žiadnej z foriem morálneho zadosťučinenia primerane zmierniť. Toto posúdenie je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý ale bude musieť vychádzať z jednotlivých okolností, tak z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Ďalšou podmienkou je, že v dôsledku neoprávneného zásahu došlo ku zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v značnej miere. Kedy o takto vymedzenú nemajetkovú ujmu na osobnosti fyzickej osoby pôjde a kedy nie, bude musieť súd vždy hodnotiť tak podľa celkovej povahy, tak i podľa jednotlivých okolností každého konkrétneho prípadu zvlášť. Keďže uloženie zadosťučinenia v peniazoch plní satisfakčnú funkciu, je treba pociťovanie a prežívanie tejto nemajetkovej ujmy, spočívajúcej v znížení dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v značnej miere, hodnotiť vždy objektívne prihliadnúc ku konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i k osobe postihnutej fyzickej osoby, hlavne k jej veku a k jej postaveniu (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o znížení dôstojnosti postihnutej fyzickej osoby či jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere pôjde len tam, kde za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím k záujmom dotknutej fyzickej osoby možno spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvania ako závažnú pociťoval každý, nachádzajúci sa na mieste a v postavení postihnutej fyzickej osoby. Takto chápané objektívne kritérium vylučuje, aby sa pre hodnotenie, či došlo alebo nedošlo k naplneniu zákonných podmienok podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, stali rozhodujúcimi subjektívne pocity samotnej postihnutej osoby (subjektívne kritérium). Teda je treba vylúčiť stav, kedy budú za relevantné považované výlučne subjektívne psychické reakcie jednotlivých individualizovaných fyzických osôb, alebo reakcie, ktoré sa môžu často diametrálne odlišovať. A až súd dospeje na základe všetkých zistení k záveru, že v konkrétnom prípade k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere skutočne došlo, prizná postihnutej fyzickej osobe zadosťučinenie v peniazoch. Nestačí len možnosť zníženia dôstojnosti či vážnosti fyzickej osoby v značnej miere, ale súdom musí byť vždy zistené, že k tomuto zníženiu skutočne došlo (povinnosť tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno spočíva v tomto prípade na žalobcovi).

35. V danom prípade zo spisu vyplýva, že žalovaný 2. decembra 2015 v čase okolo 04,40 hod. z IP adresy XX.XXX.XX.X vykonal registráciu na internetovej adrese www.azet.sk na portáli pokec.sk - sexzoznamka, kde sa ako užívateľ predstavil pod nickom „M.“, pričom na uvedenom konte uverejnil bez súhlasu a vedomia žalobkyne jej fotografiu a telefonický kontakt a do údajov o osobe uviedol „žena, 40 rokov, Vrútky“. K charakteristike osoby uviedol zámerne nepravdivé údaje a to, že na pokeci hľadá sexuálneho partnera, najlepší je sex na jednu noc a v kolónke „niečo o mne“ „za E-čka urobím každého“. V kolónke záľuby uviedol sex, v kolónke športy uviedol „podržím za kredit“, pričom adresu pod nickom spravoval. Následne žalobkyňu začali kontaktovať a obťažovať neznámi muži požadujúci ponúkané služby sexuálneho charakteru.

36. Dovolateľ nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzal z okolností veci za ktorých k zásahu do práva na ochranu osobnosti malo dôjsť a posudzoval i výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Dovolací súd považuje túto dovoláciu námietku za neopodstatnenú. Odvolací súd vyvodil záver, že k vzniku občiansko-právnych sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 Občianskeho zákonníka musí byť ako predpoklad zodpovednosti splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo len ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite. Tento zásah musí byť neoprávnený, protiprávny. Musí tak ísť o zásah do osobnosti fyzickej osoby, ktorý je v rozpore s objektívnym právom, t. j. právnym poriadkom. Konanie žalovaného (obvinenie z prostitúcie na sociálnych sieťach) vyhodnotil ako

najzávažnejší spôsobom, ktorým sa znižuje česť ktorejkoľvek ženy. Uzavrel, že u žalobkyne ide o nemajetkovú ujmu vzniknutú v osobnostnej sfére ako fyzickej osoby, ktorú táto objektívne najmä vzhľadom k povahe, intenzite, trvania a rozsahu pôsobenia nepriaznivého následku pociťovala a prežívala ako závažnú a preto morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv v danom prípade nepostačuje.

37. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd správne vec právne posúdil, ak vychádzal zo skutočnosti, že zásahom žalovaného do osobnostných práv žalobkyne boli vyvolané následky, ktoré treba hodnotiť ako závažné a suma 8.000,- eur je náhradou, ktoré môže efektívne zmierniť žalobkyni následky neoprávnených zásahov do jej osobnostných práv. Dovolanie žalovaného tak neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 2 C.s.p.). Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 C.s.p.

38. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

39. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.